

«بررسی وضعیت علوم کشاورزی در کشور برای جهت‌گیری آینده - بخش اول»، (دکتر نصرالله سفیدبخت)

این پژوهش با هدفی فراتر از برنامه‌های «علم سنجی» معمول طراحی و به منظور بررسی وضعیت علوم کشاورزی و منابع طبیعی در کشور و ارائه پیشنهاد‌های عملی برای هدایت مؤسسات آموزشی و پژوهشی بسوی آینده‌ای بهتر اجرا گردید. طراحی الگوی مطالعه و «شاخص سازی»، از دستاوردهای اولیه این پژوهش است. الگوی مطالعه با استفاده از روش «مطالعه تطبیقی در تعلیم و تربیت»، «روش اسنادی و کتابخانه‌ای»، و «ارزشیابی آموزشی و انواع مدل‌های آن» طراحی و پس از تعریف انواع پژوهش‌های کمی و کیفی مورد نیاز، به طراحی ابزار سنجش مبادرت گردید.

پرسشنامه کیفی برای نظرسنجی پیرامون کارکرد نظام‌های آموزشی و تحقیقاتی طراحی و برای بالغ بر ۳۰۰ آزمودنی به عنوان نمونه آماری ارسال شد. پس از چند پیگیری تلفنی و ارسال مجدد پرسشنامه بیش از یکصد فقره پرسشنامه کامل دریافت و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

اطلاعات مورد نیاز از منابع مختلف و با مراجعه مستقیم، جستجوی کامپیوتری، استخراج از گزارش‌ها و منابع کتابخانه و غیره بدست آمد و مورد تجزیه و تحلیل و نهایتاً تنظیم جداول و تدوین گزارش قرار گرفت.

در قسمت شاخص سازی با توجه به تجربیات و مرور منابع علمی «وضعیت علوم کشاورزی و منابع طبیعی» در ۵ شاخص و برای هر شاخص بین ۲ تا ۵ مؤلفه، و برای هر مؤلفه بین ۳ تا ۳۰ نشانگر تعریف گردید و نتایج تحقیق تحت این عناوین در این گزارش عرضه می‌گردد.

شاخص انسانی: با سه مؤلفه دانشجویان، اعضای هیأت علمی، و پژوهشگران و بالغ بر ۲۵ نشانگر

شاخص کارکردی - فرایندی: با ۱۶ مؤلفه و بیش از ۹۰ نشانگر

شاخص ساختاری: با ۵ مؤلفه: ارزیابی درونی، قطب‌های علمی، انجمن‌های علمی، کارآفرینی، دوره‌های جدید علمی و ۱۴ نشانگر

شاخص عملکردی: با چهار مؤلفه مجلات، مقالات، اختراعات و کارنامه مراکز پژوهشی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی و ۳۰ نشانگر

شاخص فیزیکی - مالی: با بررسی مؤلفه‌ی تعداد دانشکده‌ها، پژوهشکده‌ها، وضعیت و امکانات آزمایشگاهی، کتابخانه‌ای، ایستگاه‌های تحقیقاتی و ... و ۲۰ نشانگر

در این گزارش ضمن ارائه نتایج تحت عناوین ۵ شاخص فوق در فصول مستقل، مقایسه کشورهای مورد مطالعه (شامل: آمریکا، انگلستان، فرانسه، ترکیه، مالزی، هند، برزیل، استرالیا و مصر) دانشگاه‌های نمونه (شامل: دانشگاه‌های ارومیه، بوعلی همدان، تبریز، تهران، رازی کرمانشاه، شیراز، فردوسی مشهد، و مازندران) و همچنین ارائه نتایج برای هر یک از ۱۴ شاخه گروه کشاورزی و منابع طبیعی در همان فصل منعکس می‌گردد. در بخش سوم و فصل نهم فهرستی از نشانگرهای عمده بعنوان نتیجه‌گیری از یافته‌ها و در پایان، توصیه‌های عملی تحقیق برای راهیابی به آینده‌ای بهتر عرضه می‌شود.